

Tentoonstelling 'Wereld Beeld' in Comenius Museum

Hedendaagse kunstenaars geïnspireerd door Comenius

Op 23 juni a.s. opent de tentoonstelling 'Wereld Beeld' in het Comenius Museum te Naarden. Het beroemde geïllustreerde schoolboek *Orbis Sensualium Pictus* uit 1658 geschreven door Jan Amos Comenius (1592-1670) vormt hiervoor het uitgangspunt. Met de 150 onderwerpen en afbeeldingen schetst Jan Amos Comenius in dit boek de wereld voor zijn leerlingen. Maar tegelijkertijd zien wij deze wereld door zijn ogen. Zesentwintig professionele hedendaagse kunstenaars hebben zich laten inspireren door dit wereldbeeld van Comenius. Deze tentoonstelling is een samenwerkingsproject van het Comenius Museum in Naarden, Pubart uit Hilversum en het Comenius Museum in het Tsjechische Uherský Brod waar de tentoonstelling later naar toe reist.

In 1658 verscheen de eerste druk van het boek *Orbis Sensualium Pictus*, vrij vertaald: de zintuiglijk waarneembare wereld samengevat in afbeeldingen. Deze editie bevatte 150 onderwerpen die ieder voorzien waren van een afbeelding. De onderwerpen en afbeeldingen waren bedoeld om leerlingen een indruk te geven van de wereld waarin zij later zouden gaan functioneren. Daarmee was het één van de allereerste geïllustreerde schoolboeken ter wereld.

In de tijd van Comenius werd de wereld verder in kaart gebracht en nam de kennis over hemel en aarde snel toe door tal van ontdekkingen. In zijn *Orbis Sensualium Pictus* geeft hij recente ontdekkingen door aan de schoolgaande jeugd.

Het boek weerspiegelt ook de samenleving uit die tijd. Onderwerpen laten niet alleen zien hoe de mensen hun brood verdienen, maar ook hoe de samenleving te maken krijgt met oorlog en bezetting. Het leven van velen in die tijd werd gedomineerd door godsdienstoorlogen, machtspolitiek en hun gewelddadige gevolgen. Zelf zag Comenius zich al in 1628 gedwongen om zijn vaderland om godsdienstige redenen te ontvluchten om er nooit meer terug te kunnen keren. De oorzaak van veel ellende zag Comenius in de onwetendheid van mensen. Onderwijs moest volgens hem mensen helpen om werkelijk mens te worden door te leren het goede te doen.

In de tentoonstelling wordt ook de geschiedenis van het boek zelf gepresenteerd. Het boek verspreidde zich snel vanuit de Duitstalige landen naar Engeland, waar het al in 1659 werd gedrukt door de Londense uitgever Charles Hoole. De twaalfde editie, die wordt toegeschreven aan William Jones, werd in 1798 gedrukt in New York. De eerste Poolse editie

werd gepubliceerd in 1667, dankzij de Poolse uitgever Kaspar Müller in Wroclaw. De Orbis Sensualium Pictus was ook erg populair in Noord-Europa, Denemarken en Zweden. Het werk werd steeds aangepast en aangevuld, afhankelijk van de behoefte en taal van het betreffende land.

Het grootste deel van de tentoonstelling wordt gevormd door het werk van 26 kunstenaars die zich door dit boek hebben laten inspireren en ons daarmee weer stof tot nadenken geven. De deelnemende kunstenaars zijn: Marcel Bastiaans, Udo Brähler, Peggy Eras, Louisa Francine, Louise Ellen van Gorkom, Desiré Haverkamp, Bea van der Heijden, Barbara Houwers, Marijke Jager, Elganen Jelsma, Petra Knol Daudeij, Marleen Leysen, Wim van Loon, Carola Mokveld, Hester Pilz, Xandra Richters, José van 't Rood, Louise Schoon, Rob Schultheiss, Petra Smits, Joke Struik, Saskia Spitz, Helga Troll, Inger Vonkeman, Elize van der Werff, Diklah Zoh.

Noot voor de redactie:

U bent welkom bij de opening door H.E. de ambassadeur van de Tsjechische Republiek, mevrouw J. Reinišová en de wethouder van Cultuur van de Gemeente Gooise Meren, mevrouw M. van Meerten. De opening vindt plaats op 23 juni a.s. om 15.00 uur in het Comenius Museum, Kloosterstraat 33, 1411 RS Naarden-Vesting, 035-6943045, info@comeniusmuseum.nl, www.comeniusmuseum.nl.

Nadere informatie: Hans van der Linde: 06-1099 0727, directeur Comenius Museum.